

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**AD sa[n]ctissimu[m] || dominu[m] nostru[m] Leone[m]
papam || decimu[m]. Ac diuu[m] Maxemilianum
Imperatorem || semper augustu[m]. APOLOGIA ... || Iacobi
hochstraten. Artiu[m] & sacre theolo=||gi[a]e ...**

Hoogstraten, Jacobus van

Coloniae, 1518

Cap[itu]l[u]m. xvi. impugna[n]s decima[m]tertia[m] Capnionis
assertionem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34634

LIBER I. CAP. XVI.

cores. qđ esset eos perfidos esse fm quid z nō simpliciter. Oro
nā igitur nihil adducis pro releuatione Capnionis. sed nobiscuz
interpretatōem super oratōe ecclesie ab eo excogitatam de falsitate
blasphema cōuincis. Non enim absolutuz vt. arbitraris. sed vin/
ctum adhuc nobiscum tenes.

¶ Caplin. xvi. impugnās decimātertā Capni/
onis assertionem.

BENIGNVS

Enimvero calūniatur tefatis apparenter. z in sentētia quā dis/
cis. z in exemplis que pro illa adducis.

THEOLOGVS

¶ **S. i.** Hæus Benigne quāta est apud te vis ceci fauoris. vt z nūc
dissimulante graue Capnionis tui errorem alii pteas.
dicasq; iustos censores calumniatores Colonieses intēdēs theolo
gos. quos reuera zelosos pro christiana pietate errorū correctores
dicere abueras. ob qđ et maximus ille ac doctissim⁹ pontifex Six/
tus quartus p apostolicū breue fidei doctrinalē eis cōmisit ptec/
tionem. p inde eliminatōemq; erro. Pertransiisti inquā pro ch/
pudor cōuenientib; oculis. quā nos qđem antea pfutauimus tur
pem Capnionis assertōez. quā in hæc scripsit verba. Ideo (ingens)
quicqd scribūt iudei ad hoc cōseruiens. qđ Iesus nō sit deus. z qđ
er hoc seqtur. hoc est fides eoz. et volūt p hoc neminē iniuriari. et
hoc ecclesia circiter M. cccc. ānos tolerauit z passa est. z ipm nūq;
pro p̄tūmelia acceptauit. extra de iudeis. ca. Cōsuluit. Deest snia
quā tu videre recusasti. qđ ea quā hic tu adducis p̄tinuo āncedit.
¶ Num pulchra nū catholica tibi videt̄ hec p̄positio?

Six⁹ q̄rtus

Benig. turpē
p̄terit Capni.
assertōem

¶ **S. ii.** Sed qđ alleuias que ponderosa sunt. nos turpitudinem
huius p̄positōis lectori ostendamus christiano. Inquit
namq; ecclia in p̄cilio generali. in ca. In nōnullis. extra de iudeis
Nō dōem⁹ eius dissimulare opprobriū. qui nostra p̄bra deleuit z
Scripta itaq; opprobriosa iudeoz. qđ sonāt iesum nō esse deū. z qđ
quid ad hoc sequit̄. si ecclia semp tolerauit semp p̄inde sciuit. Sci
ensq; (vt ait Capnion) semp tolerauerit. p̄sequēs erat vnū e duo/
bus fateri Capnionē. aut nihil hoz p̄tra christū scriptoz p̄tūmelī
am esse aut certe eccliam p̄tra p̄p̄riā quā iam adduxim⁹ doctrinā
dissimulatricē impiā. z nullo mō iniuriaruz sponsi sui vindicem se
exhibuisse zelosam. Vides ne lectorq; pulcherrimo flore Capniō
Christi sponsam adornante?

Extra de iud.
c. In nōnull

¶ **S. iii.** Deinde secūdo inficias ire nō potest Capnion. quin si
aut asserit z allegat eccliaz illa opprobriosa scripta ac/
ceptasse estimassez. sic quoq; z ipse serit de scriptis illis. alioquin

nō esset quo se ecclie filiū dicere posset (nec certe esset) qui suū senti-
mentū ecclie in iudicio pferret. asseuerat autē eccliam nūq̄ p contume-
lia acceptasse. q̄cqd iudei scribant ad hoc deseruiens. q̄ iesus nō est
deus. et quicqd seq̄tur ad hoc. et hāc assertōnem suā vult esse iuri in-
iuriam. Consequēs ergo est Capnionē tanq̄ monstruosum christi

A Tercio here-
tica ē iesu nō
ē deū nō sit p
contumelia ha-
bendum

Volūtas non
blasphemādi.
Iudeos a blas-
phemia nō ex-
culat

J. Thimo .j.

anū sensisse talia iudeoz scripta. quibz p̄nūciāt iesum nō esse deū.
Et q̄cquid ad hoc seq̄tur p contumelijs nō esse habenda. Qd̄ quidez
eum sensisse vel eo corroborari potest signo. quoniā q̄dem de quibz
taliam scribentū p̄miserat. dicens. Hoc est fides eorū. et velint p hoc
nemine iniuriari. ac si praua iudeorū fides aut volūtas non blas-
phemādi. eos reddiderit a contumelia filij dei imunes. dū scribūt
Iesum non esse filium dei. et quicquid ad hoc sequitur. Qd̄ plane
et ipsum. luem quādam hereticam esse aperte liquet. Nam Sauli
dum adhuc ecclesiam persequeretur. vtiq̄ fides erat. iesum non fuisse
deī filium. sed seductorem. insteqz proinde interfectū. Et hec tū
sentiendo. tum loquendo in dei filium cōtumeliosus esse nolebat.
quin potius se prestare obsequiū deo arbitrabatur. Dic tamē idem
postea. p̄me ad Thimo. p̄mo. de seipso testatur dicens. Blasphē-
mus fui et p̄secutor contumeliosus. sed misericordiaz p̄secutus sum.
q̄ ignorans feci in incredulitate. Quo q̄d lucidius. qd̄ apposituz
magis. Si eteū ap̄lus iam sp̄sancto plenus. et illuminatus. se
ipsum p̄demnauit blasphemū pro fide (vt putabat) recta zelātē. eo
q̄ christū dixerat nō esse deū et. quis sine heresi cum Capnionē di-
cere poterit iudicā pfidā in filium dei non fieri blasphemie et con-
tume. iereā dū scribit (licet ex ignorantia affectata) Iesum non esse
deī filiū. et quicquid ad hoc sequitur.

Lectori p̄adit
qd̄ Capnionē
fefellerit

22°. q. xij. ar.
p̄mo.

D. S. j. q. vi.
ar. viij. Et. q.
xvij. ar. ij.

c. j. et. c. cū sit
nūm̄s. extra de
iuris

S. iij. Sed amice lector tibi pandemus que in hac re fefelle-
rint Capnionē. Primū q̄ nō satis animaduertit blas-
phemā h̄m solā op̄inione intellectus posse p̄mitti. esto affectus
nullo iudicio aut contumelie afficiat. Cōpatiūtur q̄dem se vitium non
intendi. et tñ de facto p̄mitti. quod diuum Aquinatē videbis scda
scde. q. xij. ar. p̄. iam pridē docuisse. In cuius signū et heretici dum
hereses p̄scribūt. nōnunq̄ catholicas veritates. et eas in ecclie ob-
sequiū se scribere putant. nihilomin⁹ tñ eoz hereses blasphemie di-
cuntur. et vere sunt. neqz etiā eoz libri ob id igni minus tradūtur q̄
si ex intentōe aduersus eccliam illos edidissent. Reliquū s̄o quod
Capnionē fefellit est. q̄ nō satis apud iura cōsiderauit. crebro ali-
cui factū aliqd̄ ad crimen imputari. cuius tñ volūtatē nō habuit.
neqz p̄sciētā qm̄ scilz vel dānabili sibi extitit causa sue ignorantie.
vel al̄s rei operā impendit illicite.

S. v. Dem̄ et iaculi hoc quo Capnionē p̄fo. dia. obiter occurrit
eccliam i diuersis ḡn̄alibz p̄cilijs (vt videre licet ca. j. et ca.

LIBER I. CAP. XVII.

Si ut bñ obieisti. sic quoq; rectā solutiōem exposulasses Be-
nigne. magnope te commendare Sz vt solutiōes Capñ. cui colludis
equa lancepēsitem⁹. pferat ille tales q̄les suas euasiones.

IOAN. REVH. AD GE. BE.

Nicolaus de lyra dñi velle ex veteri testamento Christi dñi pro-
bare diuinitatē d̄t ex nouo testamēto illa aptius pbari posse qz ex
veteri. Neq; tñ ex nouo sic apte pbari p̄t. qñ oppositū cōntis pos-
sit intelligi stare cū aīcedēte. Multi em̄ p̄fiteres christū iesum naza-
renū esse verū messiam. z euāgelio p̄bentes fidē. nō credebant ipsuz
esse deū. sed hoīem purū. vt fuerūt Nestorius z Fotin⁹. Alij fate-
bant nō eē deū verū. neq; tñ etiā hoīem purū. sz deū nō ver. z hoīez
verū. vt Ari⁹. Dicebat em̄ p̄mā creaturā (que ob sui excellētiā deus
vocari poterat. neq; tñ erat ver⁹ ille de⁹) humane fuisse copulataz
nature. Et eo mō christū deū z hoīem esse p̄fitebat.

THEOLOGVS

S. iij. Ut ad radicē securim ponam⁹ appellendū est id qđ tu
Capnion p̄fundamēto adduxisti illi⁹ assertōis. sup qua oñd̄t ex ap̄lo
imp̄sentiaz nobis est colluctatio. Qñ ap̄lus ad Philippenses. ij. de Iesus eē veruz
Christo inq̄t. Qui cum in forma dei essz. non rapinam arbitratus deum.
est. esse se equalē deo. sed exinanīuit semetip̄m. formā serui accipiēs.
et in similitudinē hominū fact⁹. z habitu inuētus est vt hō. humilia-
uit semetip̄m fact⁹ obediēs vsq; ad mortē. cū reliquis q̄ illic subse-
quūtur. Ex v̄bis illis certe (mō nō sis cec⁹ Capnion) vides iesum
fuisse in forma dei. eq̄lemq; deo. ante q̄ formā sui accipiēs se exina-
nīret. qđ est dicere q̄ iesus est de⁹. Nūquid q̄ oppositū huiusce dic-
ti (puta iesus nō est de⁹) in quouis intellectu cū illo stare poterit qđ
ap̄ls nūc dixit Nū aliq̄s intellect⁹ hec p̄possibilia suspicabit Iesus
nō est deus. Iesus est in forma dei. z deo equalis?

S. iij. Porro audi ap̄lm ad Corin. viij. Un⁹ (inquentē) est
dñs Iesus christ⁹. p̄ quē oīa. vide z ad Hebreos pri-
mo. p̄ quē fecit z secula. Ausculta ad Collocenses capite p̄mo. In
quo habemus redemptiōem (Heci interpositū hñt p̄ sanguinē ip̄i-
us) z remissionē p̄ccōz. q̄ est imago dei inuisibilis. primogenitus
ois creature. qz in ip̄o cōdita sunt vniuersa in celo z in terra. visi-
bilia z inuisibilia. siue throni. siue dñatōes. siue potestates. oīa p̄
ip̄m z in ip̄o creata sunt. z ip̄e est ante omnia. Secdo q̄z illic cap̄lo
ait. Sicut igif accepistis christū iesum dñm nostrū zc. qz in ip̄o in-
habitat ois plenitudo diuinitatis corpalk. Nec ille. Si necdū in-
tellectus tu⁹ in subiecto p̄spicit p̄dicatū. z nec app̄hēdis q̄ christo
ateribuat vera deitas. Ausculta inq; vltterius ap̄lm ad Roma. ix.
inquentē. Ex quibz est christus fm carnem qui est sup oīa deus
benedictus in secula.

B g iij.

LIBER I. CAP. XVII.

S. V. Quid mō Cap. Nūz adhuc oppositū p̄ntis intelligi p̄t stare cū āncedēte. Uis audire quō ad stipulatores tui q̄s citas cecidē heretici. Audi inq̄ sup̄ h̄ v̄bo apl̄i mox citato diuī Hieron̄. p̄tra inq̄ntē Manicheū Photinū z Arriū. q̄ z ex iudeis est s̄m carnē z dē b̄ndict̄ in secula. sicut z Thomas adorat z credit Decille. Et vt abstinere discas ab h̄ corruptissimo heretico r̄. z p̄sertim Arrianoz fermento. Audi q̄ plurimū apud te valet Roterodamū Eras̄mū sup̄ eodē v̄bo Nisi (inq̄ntē) hec clausula adiecta est. sicut q̄sdā adiectas offendim̄. h̄ certe loco Paul̄ christuz p̄nūciat deū. Et p̄sentit. q̄ q̄dē viderim̄ grecoz exēplaria Hec ille Q̄d q̄dē i celū vsq̄ attollerem̄ dictū. si cū diuo quē maxime colit suo plene substitisset patrono sc̄to Hieron̄. nec iduriss̄ scrupuluz de adiectōe huī clausule. Qui dē b̄ndict̄ in secula. Attū scrupulū hūc. satis expurgauit cū subiecerit. Et p̄sentit q̄ q̄dez viderim̄ grecoz exēplaria. facessat igit̄ piculis plenissimū illud Arrianoz fermentū. Et h̄nc animaduerte Cap̄tionem.

Eras̄m̄ p̄tra Cap̄tionem

S. VI. Aduerte Cap. q̄ frivole tā piculosum hic struas anctio ma dū ais. Neq̄ t̄n ex nouo testamēto sic apte p̄bari p̄t q̄n oppositū p̄ntis possit intelligi stare cūz ānte. Certe tā ex nouo testamēto ostēsum est tibi. oppositū p̄ntis stare nō posse cū illo āncedēte. Si saltē apl̄m in p̄tē noui testamēti recipias. patroni illi tui q̄s in tue nouitatis exēpluz accinisti. neq̄ heretici nobis suspecti imo abiectissimi sunt testes. q̄ p̄fecto nullū fidelē p̄mouere debent plane q̄s inflata z p̄terua p̄tinacia eloq̄ plerūq̄ ipulit. q̄ ipi mente minime capiebāt. Apl̄m q̄q̄ vel relict̄s q̄z testimonius p̄uinci posse vt fateat̄ terāt p̄ sua temeritate tāq̄ nō canonicos scriptozes floccipēdebāt Q̄d apud christianos citra heresim fieri nequit.

Cap̄tio falso et periculosa sine putat cōcedere totum nouū testamē tū p̄uinci non posse vt fateat̄ ch̄m esse deū

S. VII. Et vt hec temeritas stirpit̄ eradicef. q̄ haud dubiū nō uo maxime derogat testamēto. arguitq̄ eī notabilem imp̄fectōem. nō citra infirmatōez fidei. Adducem̄ tibi inq̄nā aq̄ lā illā euāgelicā sc̄m̄ Joānē. cuī dicta potissimū in nouo testamēto obtinet locū. et eas auctoritates q̄ hoc frivolū penit̄ p̄sternent dictū. In p̄mis itaq̄ audi eū i calce sue epl̄e p̄ me. Sim̄ (inq̄ntē) in vero filio eius. hic est verus deus z vita eterna. Et vt nodosius stringaris. etiā per argumentū ad te hominē. Audi insonātē inibi Eras̄mū in moderna sua translatōe. Simus in vero filio eius Je su christo hic est verus deus z vita eterna. Ubi z Lyranus In hoc (inquit) excludit̄ error omnium negantium veram Christi vitatem. Quid nūc Cap̄tionem Num in intellectu etiā Arriani p̄t stare oppositū p̄sequētis. sc̄z Christus nō est deus cū veritate huī āncedētis Christi Iesus est deus. z vita eterna. Certe q̄ hoc putare p̄cederit nō hō intellectualis. sed asinus erit.

Euidēter ostēdit̄ Iesus eē deū ex Jo. euāgel.

Denuo Eras̄m̄ in Cap̄ti.

Lū sit nimis .certa de iudeis) iudeos indistincte & absolute appella
re blasphemus. Qua igitur apparentia. imo q̄ temeritate Capnion
dicere ausit talia iudeoz scripta. puta q̄ iesus nō est de⁹. & q̄cqd ad
hoc seq̄tur. nūq̄ eccliam. p̄ iniuria accepisse.

Capnionis te
merariū dictū

§. vi. Min⁹ aut apposite (sec⁹ atq; iuristā de cui⁹) ca. Lōsulu
it citavit. qd̄ nō de p̄tumeliosis iudeoz libris. s; de eoz ri
tibus & synagogis dūtarat differit tolerādis. Si em̄ vt ibidē addit
textus p̄ magno utiq; hoc habere debēt. q̄ in veterib; synagogis to
lerant. quo nā pacto p̄cludet Capnion ex illo caplo. libros nefari
os p̄tra christianā (vt fatef) fidē ex intentōne editos. scripturasq;
sacras corūp̄tes debere tolerari. Iudicio igitur tuo christiane lector
imō Benigne q̄tūcūq; p̄tialis. q̄tūcūq; plus equo faueas tue cō
mittim⁹ censurē. Capnioni ne ingesserim⁹ calūniā. an suā iuste ob
iurgati fuerim⁹ impiā (quā audisti) sniā. Si tñ ita cordi tibi ē. quē
ad ioānē cepas p̄fice s̄monē. et si h̄itate attiger; currem⁹ tecū parif
Caplm. xvij. ipugnās assertōem Capnionis q̄rtadecimā.

Extra de iude.

G. BENIG. AD IO. R.

Dicis aut q̄ q̄ iesus apparuit sicut hō. & p̄ dñs seru⁹. Ita etiam
iudei nō alit̄ reputauerūt eū. q̄ s; hōiez & seruū. & neq; de ip̄o neq;
de matre ei⁹. neq; de apl̄is q̄cqd̄ diuinū tenuerūt. & adhuc nō tenēs
THEOLOGVS

§. i. Sententiā quā nunc Benigne refers iuste redarguis. eāq;
cominus subseq̄tur assertōem quā p̄terieras. & nos mox agi
tauimus. & vna aperit alterius intentōem. quā Capnion in hec p̄
secutus est verba. Præterea inquit. Iesus hic apparuit sicut hō
et sicut seruus. vt scribit sct̄s Paulus ad Philippen. ij. ita & nō
aliter tenuerūt eū iudei. & de eo neq; de matre ei⁹. neq; de apl̄is nihil
diuinū tenuerūt. et adhuc vtz illud sit iniuria. almanice schmach
id est p̄tumelia. hoc trado illis metiendū qui in iure civili. l. Item
apud §. Si q̄s virgines. ff. de iniurijs. Et in iure canonico sup ca.
In audiētia. extra de senten. ex commu. scripsere. Nec sunt verba
Capnionis. que q̄dem verba eū habent sensum. quē tu Benigne re
citasti. & nos quoq; eūdem eis tribuimus hoc motiuo p̄mori. Nā
cūcti quos hacrenus cōsperimus doctores. nil aliud ad p̄posituz
sup citate p̄ Capnionē allegationis e iurib; verbo scripsere. q̄ sol
licitatorē meretricio habitu indute virginis ab iniuria imunez eē.
percutientē siliter habitu militari indutū clericū. ab iniuria excu
sari clericatus sup sola probabili ignorātia. que ex habitu insolito
aut indecenti surgit. sese fundantes. Capnion aut ad scribentes p̄
dictos remittens in nuda serui forma quam assumpsit filius dei se
fundauit. tanq; forma serui nō min⁹ sed magis nata fuerit causa
re ignorantiā deitatis in christo. q̄ habitus indecentes de quibus

§. ij.